

М. Степченко,
мол. наук. співроб. інформаційно-аналітичного відділу
Фонду Президентів України

81-ША СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ АСАМБЛЕЇ ООН: ГЛОБАЛЬНІ ВИКЛИКИ ТА УКРАЇНСЬКЕ ПИТАННЯ НА ТЛІ ТРИВАЮЧОЇ АГРЕСІЇ РОСІЇ ПРОТИ УКРАЇНИ

Опубліковано: Степченко М. 81-ша сесія Генеральної Асамблеї ООН: глобальні виклики та українське питання на тлі триваючої агресії росії проти України. *Діяльність Президента України в умовах російсько-української війни*. Інформаційно-аналітичний бюлетень. 2026. Випуск 19 (194). С. 65-70.

Генеральна Асамблея ООН 2026 року знову стала головним майданчиком світової дипломатії. Загальні дебати тижня високого рівня (22–28 вересня) об'єднали понад 130 глав держав та урядів під головуванням представника Бангладешу Халілура Рахмана, а для чинного Генерального секретаря Антоніу Гутерріша ця сесія стала останньою на посаді. Вони пройшли в умовах рекордної кількості збройних конфліктів і глибокої кризи самої організації. ООН слабшає через параліч Ради Безпеки, яка не здатна запобігати конфліктам або розв'язувати їх, скорочення фінансування, через яке агенції втрачають персонал, а також через політичний наступ США на спільні міжнародні правила. Це підриває авторитет ООН та її здатність виконувати посередницьку роль. За оцінкою El País, у момент, коли організація найбільш потрібна, вона виглядає безсилою, що посилює відчуття глобальної безкарності ([Дзеркало тижня](#)).

Головною червоною ниткою перших днів 81-ї сесії Генеральної Асамблеї стали дискусії щодо неієздатності наявних механізмів запобігання війнам та конфліктам. Делегати з усіх континентів наголошують на критичній необхідності прискорення реформи Ради Безпеки ООН, яка через право вето окремих постійних членів часто виявляється заблокованою під час реагування на пряму агресію. Виступи лідерів держав зосереджені на пошуку форматів, які

дозволять міжнародній спільноті оперативно зупиняти порушення Статуту ООН і притягати винних до відповідальності ([34 канал](#)).

Редакція The Hindu International у статті про 81-шу сесію Генеральної Асамблеї ООН закликала держави посилити та реформувати організацію. Видання вважає, що ООН стала надто громіздкою, слабкою й недостатньо репрезентативною на тлі воєн, поляризації, ядерних погроз, односторонніх санкцій, пандемій, кліматичних катастроф і розвитку штучного інтелекту ([Новини](#)).

На думку експерта Центру міжнародних досліджень Одеського національного університету ім. І. І. Мечникова Дениса Кузьміна, не варто очікувати якихось проривних рішень Генасамблеї ООН щодо завершення війни РФ проти України. І головною перешкодою для цього є те, що росія входить до Ради Безпеки ООН, тому може накладати вето на будь-які рішення, а подолати це вето практично неможливо. Тому без реформування ООН як інституції, серйозного прогресу від цієї організації чекати не варто ([FREEDOM](#)).

Президент Туреччини Реджеп Таїп Ердоган виступив із ініціативою реформувати Раду Безпеки ООН, зокрема позбавити її постійних членів права вето. Він пропонує розширити представництво в Радбезі та зробити так, щоб жодна окрема держава не могла постійно блокувати рішення більшості міжнародної спільноти. Для України ця заява має особливе значення. Бо одна з тих п'яти держав, які сьогодні мають право вето – росія. Держава, яка розв'язала найбільшу війну в Європі після Другої світової війни, сама є постійним членом Ради Безпеки ООН. І саме росія може блокувати рішення органу, який мав би реагувати на загрози міжнародному миру. У цьому й полягає один із найбільших парадоксів сучасної міжнародної системи. Росія може бути агресором – і водночас сама вирішувати, чи дозволяти Радбезу ООН реагувати на її агресію ([Facebook](#)).

Для України пропозиція Реджепа Таїпа Ердогана має винятково важливе стратегічне значення, оскільки вона прямо зачіпає головний інструмент дипломатичного впливу росії – право вето в Раді Безпеки ООН. Київ

неодноразово вимагав обмежити або скасувати право вето для країн, які ведуть загарбницькі війни. Президент Володимир Зеленський раніше пропонував надати Генеральній Асамблеї ООН право долати вето постійних членів більшістю голосів. Ердоган також пропонує кардинально посилити роль Генасамблеї та зробити Радбез підзвітним їй.

Реалізація цієї реформи в найближчій перспективі залишається малоімовірною через так зване «замкнуте коло». Попри це, заяви Ердогана важливі для України в межах інформаційної та дипломатичної боротьби, оскільки вони посилюють міжнародний тиск на росію та делегітимізують її статус у світі. «Це питання, яке Україна повинна зробити одним із центральних у міжнародному порядку денному», – резюмує перший заступник генерального прокурора України у 2014-2019 роках Микола Голомша (i-ua.tv).

Офіційний порядок денний сесії Генасамблеї ООН звучить так: «Відновлення довіри, управління трансформаціями: Організація Об'єднаних Націй, яка працює для всіх». Вона розподілена по вузькоспеціалізованих майданчиках та самітах високого рівня.

Першим блоком йде «Безпека судноплавства та Близькосхідна криза». Основний фокус спрямований на атаки на торгові судна у Червоному морі та деескалацію на Близькому Сході.

Наступна тема – контроль за штучним інтелектом (ШІ). Учасники обговорили створення глобального органу нагляду ООН і фіксацію «червоних ліній» для автономних систем озброєння.

Окрім політичних протистоянь традиційна тема світової екології. 81-а сесія приділяє масштабну увагу нагальним гуманітарним проблемам: наслідкам зміни клімату, що провокують катастрофічні посухи й повені по всьому світу, дефіциту водних ресурсів та кризі біженців. Окремим блоком розглядаються питання забезпечення стабільності глобальних продовольчих ланцюгів, зокрема безперебійного функціонування експортних морських коридорів з України, які гарантують постачання зерна до вразливих регіонів Африки та Азії. «Поєднання безпекових криз і кліматичних викликів вимагає

від ООН не просто декларацій, а конкретних фінансових та логістичних дій», – зазначили експерти ([34 канал](#)).

Незважаючи на видиму втому західних країн від війни, Генасамблея ООН тримає у фокусі уваги війну в нашій країні. Офіційний Київ використав цей майданчик для посилення своїх дипломатичних, військових та гуманітарних позицій перед складним зимовим періодом ([КороткоПро](#)).

На самій Генасамблеї блок українських питань офіційно називається «Ситуація на тимчасово окупованих територіях України». Росія на засіданні Генерального комітету намагалася виключити цей пункт із програми, але її пропозиція була відхилена більшістю голосів (17 проти 1). Також у Нью-Йорку, як і минулого року, відбувся саміт міжнародної Кримської платформи для актуалізації питання деокупації півострова.

До речі, Президент Литви Гітанас Науседа, під час зустрічі лідерів країн Балтії з генеральним секретарем ООН Антоніу Гутеррішем, розкритикував нову політичну карту світу Організації Об'єднаних Націй після того, як тимчасово окупований Крим на ній зобразили окремо від України.

Україну на Генасамблеї представляла офіційна делегація на чолі з Президентом України Володимиром Зеленським. У Нью-Йорку Президент провів близько 20 міжнародних зустрічей, зокрема переговори з Президентом США Дональдом Трампом. Під час виступу на 81-й сесії Володимир Зеленський повідомив про ситуацію на фронті та втрату росією значного потенціалу нафтопереробної галузі, назвав кремлівського диктатора путіна «нульовим пацієнтом», закликав світ не дозволяти рф залучати іноземних найманців, а також оголосив про нові міжнародні угоди в оборонній сфері, зокрема щодо дронів. Він окреслив реальні втрати російських окупантів, розповів про успіхи України в знищенні економічного потенціалу рф та попередив про складну зиму.

22 вересня у Нью-Йорку також відбулася зустріч Володимира Зеленського та Дональда Трампа, головною темою якої стало завершення російсько-української війни. Сторони обговорили можливі кроки для

деескалації та переходу до дипломатії. Президент Зеленський висловив сподівання, що війну вдасться завершити до початку зими.

Окремо президенти обговорили можливе «енергетичне перемир'я». Україна готова до взаємного припинення ударів по енергетичній інфраструктурі за умови аналогічних дій з боку росії. За словами Зеленського, під час переговорів американська сторона не вимагала від України в односторонньому порядку припинити удари по російських енергетичних об'єктах (ctrcenter.org). Крім того, Зеленський заявив, що Трамп може організувати тристоронній саміт із путіним і повідомив, що попросив Трампа залучити главу Китаю Сі Цзіньпіна до тиску на російського диктатора.

Сполучені Штати під час засідання Ради Безпеки ООН закликали росію та Україну повернутися до переговорного процесу. Водночас старший науковий співробітник Інституту Хадсона Джан Касапоглу зазначає, що стійке врегулювання неможливе без тиску на всю мережу держав, які допомагають Кремлю. «Це коаліційна війна. Північна Корея постачає росії значну частину артилерійських боєприпасів; безпілотники мала технологічну "ДНК" Корпусу вартів Ісламської революції; китайські верстати підтримують російське виробництво озброєнь; Білорусь дала змогу відкрити північний фронт і забезпечує москві додаткові важелі тиску на НАТО», – наголошує експерт ([Межа](#)).

За словами Міністра закордонних справ України Андрія Сибіги, українська сторона окремо порушила питання злочинів росії на тимчасово окупованих територіях, зокрема гуманітарну ситуацію в Олешківській громаді та депортацію й мілітаризацію українських дітей.

24 вересня Президент Володимир Зеленський повідомив, що Україна досягла домовленості щодо постачання пакета ракет для систем протиповітряної оборони Patriot. Відповідне рішення має велике значення для посилення захисту українського неба. Зеленський також заявив, що Президент США Дональд Трамп ухвалив остаточне рішення щодо отримання Україною ліцензії на виробництво ракет для систем Patriot ([Апостроф](#)).

Впливові західні медіа, оцінюючи виступ українського президента на 81-й сесії Генеральної Асамблеї ООН, відзначають суттєву зміну риторики Зеленського. Зокрема, як підкреслює The Atlantic, спіч українського лідера характеризувався відчутним переходом від емоційних прохань до прагматичного, жорсткого та технологічного аналізу поточної ситуації. Водночас аналітики видання The Telegraph констатують, що цьогорічна промова була менш патетичною та значно більш раціональною – Зеленський спирався на конкретні економічні, демографічні та військові показники агресора (наприклад, дефіцит російського бюджету, втрати на полі бою, банкрутство регіонів рф). «Це демонструє світові, що війна в Україні – математично прораховане протистояння на виснаження, де санкції та економічний тиск мають вирішальне значення», – підкреслює видання.

Окрему увагу міжнародні оглядачі звертають на тезу про «генерала Зиму», суть якої зводиться до того, що Україна зробить цю зиму болісною для росії, якщо та продовжить нищити українську енергетику. Це попередження Зеленського, як зауважує Politico, є наочним свідченням того, що Київ більше не позиціонує себе лише як пасивну жертву ударів, а відкрито заявляє про паритетність і готовність до дзеркальних далекобійних дій.

Досить активно у вітчизняному та світовому експертному середовищі обговорюють попередження Президента Зеленського про інтеграцію штучного інтелекту у військові операції вже наступного року. Аналітики американського Інституту вивчення війни (ISW) вважають це сильним дипломатичним ходом, позаяк український президент в даному разі апелював до глобального страху світових лідерів перед неконтрольованим ШІ, наголосивши, що мир в Україні потрібен ще до того, як алгоритми почнуть повністю ухвалювати рішення на полі бою. Водночас, додають в ISW, наведення нинішнім господарем Банкової фактів про використання росією найманців із 47 країн та полонених із КНДР покликане довести країнам Глобального Півдня та Азії, що війна вже давно вийшла за межі суто європейського регіонального конфлікту.

Україна, наголошує Bloomberg, коментуючи виступ Володимира Зеленського в ООН, продемонструвала, що має власні технологічні інструменти (приміром, реактивні дрони-перехоплювачі, а також безпекові «дронові угоди» з низкою держав), а відтак цілком готова наразі говорити з позиції сили ([ForUm](#)).

Питання відновлення територіальної цілісності України, захисту критичної інфраструктури від масованих ударів та притягнення російського керівництва до міжнародної відповідальності займають центральне місце у кулуарних переговорах та офіційних заявах на полях сесії. Українська делегація проводить низку двосторонніх зустрічей із лідерами країн G7, глобального Півдня та керівництвом міжнародних організацій задля консолідації підтримки Формули миру, посилення санкційного тиску на агресора та забезпечення додаткових пакетів допомоги для проходження складного зимового періоду. «Дипломатичний фронт на сесії ГА ООН є ключовим інструментом для збереження глобальної солідарності навколо українського захисту від агресії», – підкреслюють аналітики ([34 канал](#)).

Під час 81-ї сесії Генеральної Асамблеї ООН світові лідери та коаліція з 51 держави виступили із закликом до росії негайно припинити війну проти України і дотримуватися норм міжнародного права. Вони офіційно закликали росію до негайного, повного і безумовного припинення вогню та участі у змістовних мирних переговорах відповідно до міжнародного права. Лідери гостро засудили спроби рф заблокувати експорт українського зерна, що ставить під загрозу світову продовольчу безпеку. Окремо висунуто вимогу негайно повернути в Україну всіх примусово депортованих цивільних громадян, особливо дітей.

Вельми показово, що у списку держав-підписантів декларації відсутні Сполучені Штати Америки, які наразі відіграють ключову посередницьку роль у врегулюванні російсько-української війни. Між тим політолог Володимир Фесенко вважає, що з цього не слід робити велику трагедію. «Їх головний мотив – демонстрація нейтральної позиції, ролі посередника, а не партнера

України... З цього не треба робити висновок, що Штати при Трампі проти України. Ні, вони не проти України, але і не за Україну» ([for-ua](#)).

У рамках цієї ініціативи Україна офіційно заявила про готовність до повного, негайного та безумовного припинення вогню, демонструючи відданість дипломатичним методам врегулювання. Водночас підписанти документа звернулися до російської сторони з вимогою нарешті зробити дзеркальний крок і припинити агресію. Лідери західних держав та країн глобального Півдня наголошують, що готовність України до безумовного припинення вогню руйнує будь-які аргументи кремлівської пропаганди про нібито небажання Києва шукати мир. Тепер на росію здійснюється потужний міжнародний тиск із вимогою прийняти ці умови та припинити повітряні й наземні атаки ([34 канал](#)).

Провідні міжнародні аналітики оцінюють результати сесії як успішний перехід України до «транзакційної дипломатії» та MilTech-кооперації, де держава виступає донором унікального бойового досвіду, а не лише отримувачем допомоги. Водночас наголошується на стратегічних ризиках кулуарних переговорних форматів США щодо припинення вогню в умовах постійних російських ударів. «Сесія Генасамблеї ООН є головним дипломатичним тижнем року, від рішень якого залежить вектор міжнародної політики на найближчі місяці», – зазначають експерти-міжнародники ([34 канал](#)).

Візит Президента України Володимира Зеленського до Нью-Йорка на 81-шу сесію Генеральної Асамблеї ООН приніс Києву низку конкретних домовленостей у сфері оборони, безпеки та міжнародної підтримки, які мають спрацювати на наближення припинення війни.